

THÔNG HIỆP

CHÚA NHẬT V MÙA CHAY ♦ 22 THÁNG 3 NĂM 2026

Giáo phận San Bernardino ♦ Giáo xứ Đức Mẹ Hy Vọng
CỘNG ĐOÀN CÁC THÁNH TỬ ĐẠO VIỆT NAM

6885 Del Rosa Avenue, San Bernardino, CA 92404

Văn phòng: (909) 884-6375 | Facebook: [fb.com/cdcttdvn.sb](https://www.facebook.com/cdcttdvn.sb)

SỨ MỆNH

Chúng ta,
Cộng đoàn Công giáo
tại Giáo xứ Đức Mẹ Hy vọng,
với sự đa dạng về văn hóa và thế hệ,
hiệp nhất nên một trong đức tin vào Chúa Kitô.
Chúng ta được mời gọi trở nên một cộng đoàn
hiệp nhất trong Lời Chúa và Bí tích Thánh Thể
để đem Tin Mừng Hy vọng vào đời sống
của tất cả những ai chúng ta sẽ gặp gỡ
trong gia đình, tại nơi làm việc,
và giữa cộng đồng chúng ta đang chung sống.

**Dòng Truyền giáo
Ngôi Lời (SVD)
Tỉnh dòng miền Tây
(USW)**

Society of the
Divine Word
Western Province
11316 Cypress Ave,
Riverside, CA 92505

Quản Xứ

Lm. Roberto Flores, SVD
rflores@sbdiocese.org

Phó Xứ | Quản nhiệm Cộng đoàn

Lm. Giuse Phạm Ngọc Quang, SVD
(678) 575- 9593 | gpham@sbdiocese.org

Thường trú

Lm. Đa-minh Nguyễn Viết Đường, SVD
duongnguyen73@hotmail.com
Lm. Martinô Vũ Trung Tín, SVD
vutrungtin2103@gmail.com

GIÁO DỤC ▪ THIẾU NHI

Việt Ngữ 11:00 AM – 12:15 PM
Giáo lý 12:30 PM – 1:45 PM
Thiếu Nhi Thánh Thể 2:00 PM – 3:30 PM

BÍ TÍCH THÁNH TÂY ▪ GIÁO LÝ TÂN TÔNG

Bí tích Thánh Tây cho trẻ dưới 7 tuổi:
xin nhận đơn từ Ban Phụng vụ trước 2 tuần.

Trẻ em từ 7 tuổi đến 18 tuổi:
xin gặp Cha Phó để được hướng dẫn.

Lớp Giáo lý Tân tông tiếng Việt cho người lớn
sẽ được tổ chức khi có nhu cầu.

GIÁO LÝ HÔN NHÂN ▪ BÍ TÍCH HÔN PHỐI

Tất cả các cặp chuẩn bị Hôn phối
phải gặp Cha Phó tối thiểu là trước 6 tháng
để được hướng dẫn các bước cần thiết.

Lớp Giáo lý Hôn nhân tiếng Việt
sẽ được tổ chức khi có nhu cầu.

Những ai cần giải quyết các vấn đề Hôn phối
xin gặp trực tiếp Cha Phó để được hướng dẫn.
Thời gian giải quyết có thể từ 2 tuần đến 2 năm,
tùy thuộc vào việc điều tra của Giáo phận.

NGHI THỨC AN TÁNG

Xin liên lạc với Chủ tịch Cộng đoàn
để được hướng dẫn các bước cần thiết.

THÁNH LỄ TIẾNG VIỆT

Thứ Hai hằng tuần 7:00 AM
Thứ Năm hằng tuần 7:00 AM
Chúa Nhật hằng tuần 4:00 PM
Thứ Sáu đầu tháng 7:00 PM
Thứ Bảy thứ 3 hàng tháng (*Kính Đức Mẹ*) 8:00 AM
Xin liên lạc với Ban Phụng vụ khi cần Thừa tác viên đưa Minh Thánh.

CHÀU THÁNH THỂ ▪ ĐÀNG THÁNH GIÁ

Thứ Hai & thứ Sáu hằng tuần (*tiếng Anh*) 7:30 AM – 8:30 AM
Thứ Sáu đầu tháng (*tiếng Việt*) 6:30 PM – 7:00 PM
• Hội Cursillo phụ trách
Chúa Nhật hằng tuần (*tiếng Việt*) 3:15 PM – 3:45 PM
Tuần 1: Thiếu Nhi Thánh Thể / Ca đoàn Thánh Linh phụ trách
Tuần 2: Bà mẹ Công giáo ▪ **Tuần 3:** Liên minh Thánh Tâm
Tuần 4: Legio Mariae ▪ **Tuần 5:** Ban Thường vụ

BÍ TÍCH XỨC DẦU BỆNH NHÂN

Chúa Nhật cuối tháng (*sau Thánh Lễ*) 5:15 PM – 6:00 PM
*Xin liên lạc với Hội Legio Mariae khi cần Cha đến thăm tận nơi.
Xin chỉ gọi trực tiếp Cha Phó khi khẩn cấp.*

BÍ TÍCH GIẢI TỘI

Chúa Nhật hằng tuần (*tiếng Việt*) 3:15 PM – 4:45 PM
(*trong giờ Châu Thánh Thể*)
Thứ Bảy hằng tuần (*tiếng Anh*) 4:00 PM – 5:00 PM

BAN THƯỜNG VỤ

Chủ tịch:	Nguyễn Hạnh Phúc	(909) 763-1041
Phó Nội vụ:	Đậu Kim Thoa	(909) 362-9116
Phó Ngoại vụ:	Nguyễn Quế	(909) 841-0402
Thư ký:	Đặng Hùng	(909) 362-9969
Thủ quỹ:	Vũ Thụy Diễm Chi	(909) 525-0339

CÁC PHÂN BAN MỤC VỤ

Phụng vụ:	Nguyễn Hữu Lâm	(909) 272-2418
Giáo dục:	Ngô Thanh Hoàng	(909) 647-5531
Phụ huynh:	Đặng Thụy Vy	(626) 380-5324
Truyền thông:	Nguyễn Hoàng Lê	(909) 509-2705
Văn nghệ:	Đào Nguyên	(909) 556-5192
Kỹ thuật:	Nguyễn Quế	(909) 841-0402
Âm thanh/ ánh sáng:	Đỗ Thanh Ngọc	(909) 327-1091
	Nguyễn Lâm	(909) 647-6411

CÁC HỘI ĐOÀN

Đoàn Thiếu Nhi Thánh Thể Tôma Thiện

Đoàn Trưởng:	Nguyễn Kim Kelly	(909) 362-7430
Giờ sinh hoạt:	Chúa Nhật 2:00 – 3:30 PM Hội trường	
Ca đoàn Nhí:	Nguyễn P. Hoàng Uyển	(909) 496-1686
Giờ sinh hoạt:	Chúa Nhật 12:30 – 1:45 PM Phòng D3	

Đạo binh Đức Mẹ - Légio Mariae

Đội Fatima	Chúa Nhật 7:30 – 9:00 AM Phòng B2	
Đội trưởng:	Lê Hồng Hạnh	(909) 763-1605
Đội Mân Côi	Chúa Nhật 7:30 – 9:00 AM Phòng B1	
Đội trưởng:	Trần Thiên Phụng	(909) 961-9387
Đội Từ bi	Chúa Nhật 7:30 – 9:00 AM Phòng B4	
Đội trưởng:	Trần Vũ Hương	(909) 747-2903

Hội các Bà mẹ Công giáo

Hội Trưởng:	Nguyễn Thị Thu Hà	(909) 496-5276
Giờ sinh hoạt:	Chúa Nhật thứ 2 2:00 PM – 3:00 PM	

Đoàn Liên minh Thánh Tâm

Đoàn Trưởng:	Hoàng Xuân Thanh	(909) 520-7060
Giờ sinh hoạt:	Chúa Nhật thứ 3 2:00 PM – 3:00 PM	

Liên nhóm Cursillo

Nhóm Trưởng:	Ngô Thanh Hoàng	(909) 647-5531
Giờ sinh hoạt:	Chúa Nhật thứ 4 2:00 PM – 3:00 PM	

Ca đoàn Thánh Linh

Ca Trưởng:	Phạm Quốc Huy	(909) 965-0165
Giờ sinh hoạt:	Thứ Sáu 9 PM – 11 PM Phòng D3	

Bài 5. Tại sao đọc Kinh Thánh. Lời Thiên Chúa và tính linh hứng

1. Vì sao người Ki-tô hữu cần đọc Kinh Thánh?

Lý do nền tảng để đọc Kinh Thánh, xét trên phương diện thần học, là vì Kinh Thánh là Lời của Thiên Chúa được diễn tả một cách độc đáo, không thể thay thế bằng bất cứ tác phẩm thuần túy nhân loại nào. Công đồng Vatican II xác quyết rằng Giáo Hội không đứng trên Lời Chúa nhưng phục vụ Lời Chúa, và Lời Chúa phải được tôn kính tương tự như Ngôi Lời hiện diện trong Bí tích Thánh Thể.

Trên phương diện thực tiễn và cá nhân, Kinh Thánh là kho tàng kinh nghiệm của dân Chúa trong hành trình tìm kiếm và phân định thánh ý Thiên Chúa qua nhiều hoàn cảnh lịch sử khác nhau. Người đọc hôm nay có thể nhận ra chính hoàn cảnh của mình trong những kinh nghiệm ấy. Điều Thiên Chúa đòi hỏi nơi con người trong quá khứ vẫn tiếp tục được đòi hỏi nơi con người hôm nay. Chính sự gặp gỡ này làm cho việc đọc Kinh Thánh trở thành sống động và có sức hướng dẫn đời sống đức tin.

2. Kinh Thánh là Lời Thiên Chúa theo nghĩa nào?

Cách nói Kinh Thánh là Lời Thiên Chúa mang nhiều chiều kích. Trước hết, chữ Thiên Chúa diễn tả nguồn gốc và sự hướng dẫn đặc biệt của Ngài trong lịch sử cứu độ. Thiên Chúa hướng dẫn con người qua nhiều cách thể, nhưng trong truyền thống Do Thái và Ki-tô giáo, Ngài đã hướng dẫn một cách độc đáo khi cho ghi chép và bảo tồn những hành động cứu độ của Ngài nơi Ít-ra-en và Giáo Hội sơ khai.

Chữ "lời" nhấn mạnh đến yếu tố nhân loại. Mỗi bản văn Kinh Thánh đều được viết bởi con người, bằng ngôn ngữ, tư duy và kinh nghiệm sống của con người. Vì thế, Kinh Thánh mang tính cách nhập thể. Thiên Chúa nói trong và qua lời của con người. Do đó, việc hiểu Kinh Thánh như thể từng chữ đều được Thiên Chúa đọc cho con người viết xuống là một cách hiểu đơn giản và không phù hợp với truyền thống chú giải của Giáo Hội.

Chấp nhận yếu tố nhân loại đồng nghĩa với việc chấp nhận những giới hạn của kiến thức, bối cảnh lịch sử và văn hóa của các tác giả thánh. Điều này không làm suy giảm giá trị thần linh của Kinh Thánh, nhưng giúp ta hiểu đúng cách Thiên Chúa đã chọn để mạc khải.

3. Kinh Thánh như một thư viện các sách

Kinh Thánh không phải là một cuốn sách đơn nhất, mà là một thư viện gồm nhiều sách, được hình thành trong một khoảng thời gian dài, với nhiều văn thể khác nhau và phản ánh các giai đoạn phát triển khác nhau của đức tin. Mỗi tác giả chỉ nhìn thấy một khía cạnh của mầu nhiệm Thiên Chúa, phù hợp với nhu cầu của cộng đoàn và thời đại của mình.

Cách nhìn này giúp người đọc tránh được sai lầm khi coi tất cả các sách Kinh Thánh đều thuộc loại lịch sử theo nghĩa hiện đại. ▶

Trong Kinh Thánh có lịch sử, thơ ca, dụ ngôn, huyền thoại tôn giáo, giáo huấn và cả những hình thức văn chương mang tính biểu tượng. Việc xác định đúng văn thể là điều kiện cần bản để hiểu đúng sứ điệp của bản văn.

4. Hệ quả thực tiễn khi đọc Kinh Thánh

Khi nói “Kinh Thánh dạy rằng”, câu hỏi cần đặt ra là sách nào và văn thể nào đang được nói đến. Cùng một vấn đề, các tác giả Kinh Thánh có thể đưa ra những cách tiếp cận khác nhau. Người đọc phải điều chỉnh cách hiểu của mình tùy theo loại sách đang đọc, giống như khi bước vào một thư viện và phân biệt giữa lịch sử, tiểu thuyết hay thi ca.

Nhiều lỗi chú giải sai lầm trong lịch sử phát sinh từ việc áp đặt tiêu chuẩn lịch sử hoặc khoa học hiện đại lên những bản văn không có ý định cung cấp dữ kiện lịch sử hay khoa học. Công việc của chú giải là giúp độc giả nhận ra loại văn chương của từng sách để đón nhận đúng sứ điệp mà Thiên Chúa muốn truyền đạt.

5. Linh hứng và các văn thể trong Kinh Thánh

Việc chấp nhận nhiều văn thể khác nhau trong Kinh Thánh không phủ nhận tính linh hứng, nhưng giúp hiểu linh hứng một cách chính xác hơn. Linh hứng không đồng nghĩa với việc mọi chi tiết đều mang tính lịch sử hay khoa học. Thiên Chúa có thể linh hứng một dụ ngôn, một bài thơ hay một trình thuật mang tính biểu tượng, miễn là chân lý cứu độ được truyền đạt.

Chẳng hạn, nếu một bản văn không nhằm tường thuật lịch sử theo nghĩa chặt chẽ, thì điều người đọc được mời gọi tin không phải là chi tiết sự kiện, mà là chân lý thần học được diễn tả qua hình thức ấy. Vì thế, không có mâu thuẫn giữa việc tin Kinh Thánh được linh hứng và việc chấp nhận sự đa dạng của các hình thức văn chương trong đó. ▶

THÔNG BÁO

Các lớp Giáo lý, Việt Ngữ, và Thiếu Nhi Thánh Thể được nghỉ Spring Break, Tuần Thánh, và Phục Sinh vào các Chúa Nhật ngày **22 tháng 3, 29 tháng 3, và 5 tháng 4**. Các em đi học và sinh hoạt lại vào Chúa Nhật, **12 tháng 4**.

Lưu ý: xin các em Thiếu Nhi Thánh Thể mặc đồng phục để đi Rước Lá và tham dự Thánh Lễ vào Chúa Nhật, ngày 29 tháng 3.

BÍ TÍCH KHAI TÂM NĂM 2026

Chị **PHAN THỊ BÍCH TUYỀN**, sinh ngày 25 tháng 8 năm 1988, con ông *Phan Thanh Biết* và bà *Nguyễn Thị Quý* sẽ được lãnh nhận các **Bí tích Khai Tâm** tại Nhà thờ Đức Mẹ Hy vọng vào **Chúa Nhật Phục Sinh, 5 tháng 4 năm 2026**, do chị *Lucia Trần Thị Hạnh* đỡ đầu.

LỊCH PHỤNG VỤ

Thứ Hai, 23/3/26	Thứ Hai tuần 5 mùa Chay
Thứ Ba, 24/3/26	Thứ Ba tuần 5 mùa Chay
Thứ Tư, 25/3/26	Lễ Truyền tin (<i>Lễ Trọng</i>) 8 PM: Thánh Lễ tiếng Việt
Thứ Năm, 26/3/26	Thứ Năm tuần 5 mùa Chay
Thứ Sáu, 27/3/26	Thứ Sáu tuần 5 mùa Chay
Thứ Bảy, 28/3/26	Thứ Bảy tuần 5 mùa Chay
Chúa Nhật, 29/3/26	Chúa Nhật Lễ Lá <i>Khởi đầu Tuần Thánh</i> 3 PM: Đàng Thánh Giá và Giải Tội trong Nhà Thờ 3:45 PM: Làm phép Lá tại Sân khấu và Kiệu Lá vào Nhà Thờ 4 PM: Thánh Lễ <i>Chúa Nhật cuối tháng: Xức Dầu Bệnh nhân</i> sau Thánh Lễ.

THÁNH LỄ TRUYỀN DẦU NĂM 2026

Đức Cha **Alberto Rojas**,
Giám mục Giáo phận San Bernardino sẽ Chủ tế
Thánh Lễ truyền Dầu lúc **3 PM, thứ Ba, 31 tháng 3**,
tại **Sacred Heart Catholic Church**,
12704 Foothill Blvd, Rancho Cucamonga, CA 91739

CÁC Ý LỄ TRONG TUẦN

- Kim Nguyễn: cầu cho LH **Maria** Nguyễn Thị Toàn và **Maria** Phạm Thị Quý
- Ăn danh: cầu cho **2 LH Giuse**
- Ăn danh: cầu cho LH **Maria** và **Phêrô**
- Gđ. Yên-Tính: cầu cho LH **Mátta** mới qua đời
- Ăn danh: cầu cho LH **Mátta** mới qua đời
- Ăn danh: (1) cầu cho LH **Phêrô, Têrêxa**, và các LH; (2) *tạ ơn Chúa và cầu bình an*
- Thanh: cầu cho LH **Giuse, Têrêxa** và các đấng LH
- Ăn danh: cầu cho LH **Maria** Lê Bảo Thái, cầu cho ông bà tổ tiên và các LH
- Ăn danh: cầu cho LH **Maria** và **Vincentê**
- Thái Mai: cầu cho LH **Têrêxa Maria** mới qua đời
- Gđ. Khoa-Lục Anh: cầu cho LH **Anna** Nguyễn Thị Yên
- Gđ. cô Thủy-Chloe: (1) *xin ơn chữa lành*, (2) *cầu bình an*, (3) và *tạ ơn Chúa*
- Bác Nguyen: *tạ ơn Chúa, Đức Mẹ, và Cha Trương Bửu Diệp*
- Nguyễn Quang Khôi: (1) cầu cho LH Quân dân cán chính VNCH và Đồng minh đã hy sinh; (2) cầu cho LH người vượt biên, vượt biển đã ly trần; (3) cầu cho *các ý có trách nhiệm cầu nguyện* (2 ý) ▪

Bài 6. Tính xác thực văn chương. Lịch sử và khảo cổ trong Kinh Thánh

1. Tính xác thực văn chương và vấn đề gây vấp phạm

Không phải mọi trình thuật Kinh Thánh đều nhằm tường thuật lịch sử theo nghĩa hiện đại. Điều này tự nó không gây vấp phạm nếu được trình bày đúng cách, đúng mục đích và đúng bối cảnh giáo dục đức tin. Gây vấp phạm không nằm ở nội dung nghiên cứu, mà ở cách diễn đạt thô bạo, tiêu cực hoặc thiếu khôn ngoan mục vụ.

Việc đơn giản tuyên bố rằng một câu chuyện nào đó trong Kinh Thánh “không hề xảy ra” vừa vượt quá khả năng của khoa chú giải, vừa không giúp người nghe đến gần Thiên Chúa hơn. Cách giảng dạy khôn ngoan là làm nổi bật ý nghĩa thần học và thiêng liêng của bản văn, đồng thời giúp thính giả dần nhận ra văn thể và chủ ý của tác giả thánh. Khi người nghe hiểu được dụng ý thần học của tác giả, họ cũng tự nhiên hiểu rằng câu chuyện không nhất thiết phải được đọc như lịch sử theo nghĩa chặt chẽ.

Trình bày một dụ ngôn hay một trình thuật mang tính biểu tượng như thế đó là lịch sử khoa học hoặc lịch sử chính xác có thể gây hại lâu dài cho đức tin. Khi người nghe về sau nhận ra sự không phù hợp, họ có nguy cơ phủ nhận luôn chân lý mạc khải mà bản văn muốn truyền đạt.

2. Giới hạn của cách đọc không theo mặt chữ. Trường hợp A-đam và E-và

Câu chuyện A-đam và E-và là một trường hợp tiêu biểu cho việc cần phân biệt giữa hình thức văn chương và nội dung tín lý. Giáo huấn cốt lõi của Giáo Hội không buộc phải hiểu câu chuyện này theo nghĩa từng chữ, từng chi tiết lịch sử.

Trong lịch sử, đã có thời người Công Giáo được dạy phải hiểu truyện này theo mặt chữ. Tuy nhiên, từ giữa thế kỷ hai mươi, Giáo Hội cho phép tự do hơn trong việc giải thích, miễn là vẫn giữ những yếu tố thuộc về đức tin và luân lý.

Vấn đề một hay nhiều cặp tổ tiên thuộc về lãnh vực khoa học và vẫn còn đang được tranh luận. Lập trường tôn giáo thận trọng là không tuyệt đối hóa bất cứ giả thuyết khoa học nào. Điều thiết yếu của đức tin là xác quyết rằng con người do Thiên Chúa tạo dựng, được dựng nên tốt lành, nhưng đã sa vào tình trạng tội lỗi phổ quát không do Thiên Chúa gây ra. Câu chuyện A-đam và E-và diễn tả một cách sâu sắc và không thể thay thế được kinh nghiệm căn bản ấy của nhân loại.

Như thế có thể giữ được cốt lõi giáo lý về tội nguyên tổ mà không buộc chấp nhận cách đọc hoàn toàn theo mặt chữ.

3. A-đam và E-và có làm giảm giá trị người nữ không

Khi được hiểu đúng, trình thuật Sáng thế không hạ thấp phẩm giá người nữ. Việc người nữ được tạo dựng từ xương sườn người nam không nhằm nói đến sự lệ thuộc hay thấp kém, nhưng nhấn mạnh đến sự tương đồng và bình đẳng căn bản giữa hai phái.

Việc cả người nam lẫn người nữ đều được tạo dựng theo hình ảnh Thiên Chúa là một xác quyết mạnh mẽ về phẩm giá và sự bổ túc lẫn nhau của hai phái tính. ▶

CÁC HOẠT ĐỘNG SẮP TỚI CỦA CỘNG ĐOÀN

- **Thứ Năm, 2 tháng 4: 9 PM:** *Thánh Lễ Tiệc Ly*
- **Thứ Sáu, 3 tháng 4: 9 PM:** *Tường niệm cuộc Thương Khó của Chúa Giêsu*
- **Thứ Bảy, 4 tháng 4: 7:30 PM:** *Lễ Vọng Phục Sinh*
- **Chúa Nhật, 12 tháng 4:** Chúa Nhật II Phục Sinh | Lòng Chúa Thương xót | *Bổn mạng LM Thánh Tâm*
- **Thứ Bảy, 2 tháng 5: XUNG TỘI LẦN ĐẦU**
- **Chúa Nhật, 3 tháng 5:** Chúa Nhật V Phục Sinh | **RƯỚC LỄ LẦN ĐẦU** | *Bổn mạng Đội Giúp Lễ - Thánh Damian Saviô (6 tháng 5)*
- **Thứ Sáu, 8 tháng 5: Thánh Lễ THÊM SỨC**
- **Chúa Nhật, 10 tháng 5: Kiệu tháng hoa Đức Mẹ**
- **Chúa Nhật, 17 tháng 5:** Chúa Nhật V Phục Sinh | **Bế giảng chương trình Giáo lý – Việt ngữ**

Trong bối cảnh văn hóa cổ đại vốn coi thường phụ nữ, trình thuật này mang tính cải cách và giải phóng rõ rệt. Đây là nền tảng thần học quan trọng để trình bày về phẩm giá con người và sự bình đẳng trước mặt Thiên Chúa.

4. Nếu không đọc theo mặt chữ thì dừng lại ở đâu. Các nhân vật lịch sử

Không thể áp dụng một tiêu chuẩn duy nhất cho tất cả các nhân vật và trình thuật trong Kinh Thánh. Cũng như trong lịch sử các dân tộc, có những nhân vật được bao phủ bởi yếu tố huyền thoại nhiều hơn, có những nhân vật có nền tảng lịch sử chung chung, và có những nhân vật được ghi chép khá chi tiết.

Áp-ra-ham mang tính tổ phụ với khung cảnh lịch sử rộng. Môi-sen thuộc về truyền thống anh hùng ca dân tộc, nơi lịch sử cá nhân và lịch sử cộng đồng đan xen. Vua Đa-vít có nền tảng lịch sử vững chắc hơn nhờ các nguồn sử liệu gần thời ông. Việc có nhiều mức độ lịch sử khác nhau không làm suy yếu đức tin, nhưng phản ánh cách lịch sử được ghi nhớ và truyền đạt trong thế giới cổ đại.

Không có lý do gì để đòi hỏi lịch sử Ít-ra-en phải rõ ràng và đơn giản hơn lịch sử của bất cứ dân tộc nào khác.

5. Khảo cổ học và lịch sử Kinh Thánh

Khảo cổ học đã đóng góp rất nhiều trong việc làm sáng tỏ bối cảnh xã hội, phong tục, địa lý và đời sống vật chất của thế giới Kinh Thánh. Nhiều phát hiện giúp người đọc hiểu rõ hơn môi trường mà các bản văn đã ra đời.

Tuy nhiên, khảo cổ học không luôn xác nhận từng biến cố cụ thể được kể trong Kinh Thánh. Trong một số trường hợp, các phát hiện mới còn đặt lại vấn đề về cách hiểu trước đây. Điều này không làm mất giá trị của Kinh Thánh, vì nhiều câu chuyện không nhằm mục đích ghi chép lịch sử thuần túy để kiểm chứng bằng khảo cổ.

Sai lầm nằm ở chỗ cho rằng khảo cổ học phải chứng minh mọi chi tiết của Kinh Thánh. Khi hiểu rằng một số trình thuật mang tính thần học và văn chương nhiều hơn lịch sử, việc không tìm được bằng chứng khảo cổ không còn là điều gây khó khăn cho đức tin. ■